



## Rezoluție privind viziunea reprezentanților elevilor asupra sistemului de învățământ

Prima poziție formală și comprehensivă privind sistemul de învățământ din România  
din perspectiva beneficiarilor sistemului de învățământ din România

-Consiliul Național al Elevilor-

-2015-



## I. Argument

„Decenii de-a rândul, viziunea asupra educației în România făcea ca elevul să fie un simplu pion care trebuie educat conform principiilor promovate de către interesele conducerii. Odată cu noile percepții democratice ce au ca temelie dialogul social, parteneriatul dintre actorii sistemului de învățământ, elevi, profesori, părinți împreună cu organizațiile lor reprezentative, instituțiile guvernamentale, organizațiile nonguvernamentale active și nu în ultimul rând comunitatea locală, paradigma educației și modul de raportare la cerințele pe care un sistem de învățământ e obligat să le îndeplinească pentru a fi eficient trebuie să fie implementate și restructurate după ample dezbateri periodice. Șansele unui sistem care vrea să se schimbe de 63 de ori în 25 de ani de a da randament, precum e cazul Legii Educației în România, sunt infime. Totuși o greșală la fel de mare este viziunea unui construct educațional rigid, imens și imposibil de actualizat la dinamica noilor descoperiri, tehnologii și cerințe pe piața muncii. Filosofia din spatele educației necesită să rămână o constantă care să confere încredere actului educațional, însă mecanismele, tehnicile abordate și strategiile ce se trasează pentru a materializa filosofia se pot naște eficient doar ca rodul colaborării strânse și restructurării periodice prin dezbateri și consens între actorii relevanți într-un sistem.

Din păcate, sunt ani de când toate considerentele mai sus menționate se vehiculează de zeci de stake-holderi, miniștri, experți în presă, dezbateri și declamații, dar rămân la stadiul de proiect, căci educația a rămas tot un domeniu care încearcă să se definitiveze de mult timp.

Credem noi, și mulți alții, că acest lucru nu mai poate să rămână la acest stadiu. Asumându-ne că am putea da dovadă de prea mult exces de zel, credem că a venit timpul ca mediul educațional românesc să primească un sistem educațional adaptat la actualitate, performant, iar acest lucru se poate realiza doar printr-o schimbare de amploare, în care toți actorii să fie implicați.

Fapt pentru care am crezut necesar să lansăm acest Raport al Sistemului de Învățământ din România din perspectiva reprezentanților elevilor, raport menit să traseze probleme identificate actualmente de elevi și eventualele soluții propuse.



Diferiți experți și activiști în domeniul educației afirmă că învățământul trebuie să fie prioritatea 0 a României. Avem, într-adevăr, nevoie de un veritabil plan de țară în care să fie investite eforturi unite. Iar investiția a cărei dobândă e cea mai sigură e investiția pentru viitor: investiția în tineri, investiția în educație.”

- Horia Șerban Onița, Președintele Consiliului Național al Elevilor

## II. Preambul

În contextul dezbaterilor tot mai dese în domeniul educației privind adoptarea unei noi Legi a Educației Naționale ce să fie construită în baza unor discuții la care să participe toți actorii relevanți ai sistemului, luând în considerare istoricul Legii 1/2011 în vigoare ce s-a aprobat fără a fi trecută prin Parlament, forul legiuitor al țării, fără ca opinia publică sau structurile reprezentative să aibă timp îndeajuns să reacționeze, Consiliul Național al Elevilor a considerat necesar să lanseze prezentul raport ce vine ca o platformă susținută de către reprezentanții elevilor, atât în cadrul eventualelor discuții privind Legea Educației Naționale, cât și în oricare alt demers ce se corelează cu schimbarea unui aspect din punctele abordate în raport. Mai mult decât atât, considerăm acest raport atât un punct de pornire, un cadru general al problemelor, așteptărilor și soluțiilor pe care le propun elevii, pentru ca în cursul acestui an structura reprezentativă a elevilor la nivel național să lanseze diferite poziții proactive punctuale, specifice, cât și un indicator pentru instituțiile relevante a vocii puternice pe care o dețin elevii din România, a maturității așteptărilor, cererilor și doleanțelor lor, un instrument care poate fi utilizat extrem de eficient.

Considerăm că este imperios necesar ca elevii să fie prezenți și activi în cadrul dezbaterilor ce au incidență asupra sistemului de învățământ iar opinia lor ar trebui să fie un punct de referință al eficienței, randamentului, calității și bunăstării unui sistem furnizor și administrator de educație, deoarece învățământul centrat pe elev, așa cum se dorește a fi promovat în ultimele inițiative și principii, trebuie să fie influențat, normat și monitorizat și de către partenerii și beneficiarii sistemului de învățământ.

Raportul își propune atât identificarea punctelor slabe și a reformelor deficitare din sistem cât și oferirea de direcții clare pentru îmbunătățirea calității actului educațional din perspectiva



elevilor, sperând că viitoarele mecanisme de implementare și monitorizare a aspectelor ce țin de educație vor ține seama și de propunerile elevilor. Cu toate că unele teme abordate pot fi mai puțin lipsite de interes pentru publicul larg, precum Evaluarea Internă și Externă a Școlii sau problemele la nivel de prezență a reprezentanților elevilor în Comisiile din unitatea de învățământ în care ar trebui să participe conform Regulamentului de Organizare și Funcționare al Unităților de Învățământ Preuniversitar din România (ROFUIP), temele abordate sunt cuprinzătoare, abordând subiecte din toate sferile de interes: Curriculumul școlar, Manualele, Dotarea școlilor, Drepturile elevului, Traseele educaționale, Voluntariatul, Abandonul școlar și multe altele.

### III. Implementarea chestionarului privind opinia elevilor în școli

Luând în considerare nevoia sondării opiniei elevilor cu privire la diferite aspecte ale sistemului de învățământ din România și având în vedere interesul de a legitima pozițiile, punctele de vedere și datele prezentate în Raport, Consiliul Național al Elevilor a implementat un număr de 7,000 de chestionare în 20 de județe din țară, pe baza unui eșantion reprezentativ realizat de către d-na Cornelia Novak, din partea Institutului de Științe ale Educației (ISE).

Procedura de implementare a constat în diseminarea a trei tipuri de chestionare-două chestionare pentru învățământul secundar superior (liceu) și un chestionar pentru învățământul secundar inferior (gimnaziu, unde s-a aplicat doar pentru clasele VII-VIII, considerând că aceștia au discernământul necesar să exprime opinii și pentru colegii lor de clasele V-VI), împreună cu eșantionul reprezentativ reprezentanților Consiliului Județean al Elevilor aferent unității teritorial-administrative, pentru ca aceștia să le transmită reprezentanților Consiliului Școlar al Elevilor unde se implementa chestionarul. În final, un număr de elevi aleși aleatoriu primesc chestionarul și îl completează pe platforma Google Forms, ajungând direct în baza de date națională.

Cu toate că nu ne asumăm rigorile unui studiu transigent și extrem de profesionist pe care doar experții în sociologie și educație l-ar putea implementa, considerăm că prin sprijinul acordat de către structuri precum Institutul de Științe ale Educației (ISE) sau Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), datele statistice pot fi preluate, prelucrate și folosite ulterior în diferite alte contexte.



Din nefericire, nu există destule studii realizate pe grupa de vârstă 10-18 ani și astfel nu avem date concrete privind majore probleme și domenii ale educației, sănătății, consumului de tutun, alcool, droguri dar mai ales a opiniei elevilor în diferite probleme.

Motiv pentru care am considerat necesar, legitim și oportun să aflăm opinia elevilor din România, „de la firul ierbii”, încercând să identificăm problemele cu care se confruntă, așteptările, nevoile, interesele și prin acest mod să ne conferim reprezentativitate în poziții și acțiuni. Considerăm că o structură nu se poate numi reprezentativă dacă nu demonstrează prin reprezentarea veridică a intereselor și o comunicare strânsă între reprezentanți și reprezentați. O acțiune similară a Consiliului Național al Elevilor a fost evenimentul „Azi vorbim noi!”, prin care am strâns aproximativ 4000 de mesaje de la copiii din România și din Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Drepturilor Copilului (DGASPC) cu sprijinul Agenției Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), privind 10 teme majore ale societății contemporane (educație, sănătate, dreptul la opinie, violența în școală, familie, comunitate, relația copil-părinte, relația cu mass-media etc). Opiniile selectate ale copiilor au fost tipărite într-o broșură lansată la Guvernul României cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, în prezența prim-ministrului și a Ministrului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârșnice (MMFPPV).

#### IV. Inițiatorii raportului- reprezentanții elevilor

Raportul privind Starea Sistemului de Învățământ din România din perspectiva reprezentanților elevilor a fost realizat de către Consiliul Național al Elevilor (CNE), structura reprezentativă a elevilor la nivel național, for consultativ independent decizional. Scopul principal al Consiliului Național al Elevilor este de a apăra și promova drepturile și interesele elevilor și de a implica elevii în actul educațional, viața civică, socială și culturală.

CNE a fost înființat în anul 2007, în baza OMECT nr. 2782, funcționează în baza OMECTS nr. 4247/2010 și este compus din 45 de membri care au atribuția de a reprezenta elevii în fața instituțiilor și organismelor relevante. Din anul 2015, Consiliul Național al Elevilor este membru cu drepturi depline în cadrul Uniunii Europene a Consiliilor Elevilor (OBESSU- Organising Bureau of European School Students Union).

Raportul a fost dezbătut și aprobat în cadrul celei de-a XVI-a Adunări Generale a Consiliului Național al Elevilor, desfășurată în iulie 2015 la Buzău.



## Cuprins

A. Curriculumul școlar și manualele școlare	7
B. Dreptul la participare în luarea deciziilor – Consiliul de Administrație, Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității, Comisia de Prevenire și Combatere a Violenței în Școală, feedback standarde de calitate instituții furnizoare de educație, dreptul la opinie	12
C. Dotarea școlilor	14
D. Drepturile elevului în școală	15
E. Trasee educaționale și orientarea în carieră	19
F. Voluntariatul și zona nonformală	19
G. Abandonul școlar și navetiștii	20
H. Docimologie- sistemul de evaluare	22
I. Examenе și Admileri Naționale- II, IV, VI, VIII, XII	23
J. Arhitectura tipurilor de învățământ- avem nevoie de licee profesionale?	24
K. Finanțarea educației & finanțarea de bază	25
L. „Săptămâna altfel”	26
M. Segregarea etnică și discriminarea în Sistemul de Învățământ Preuniversitar	27
N. Bursele școlare	28
O. Evaluarea internă și externă a școlii și ingerințele ei	29
P. Descentralizarea și debirocratizarea, transparența sistemului de învățământ	29



## A. Curriculum școlar și manualele școlare

*-Școala trebuie să pregătească elevul pentru viață. Suntem pregătiți, prin școală, pentru viață?-*

*Având în vedere că ultima restructurare masivă a curriculei a fost realizată mai bine de 15 ani în urmă, 78% din actualii beneficiari ai învățământului nu consideră curriculumul corelat la așteptările, nevoile și interesele lor, iar 60% dintre elevi consideră că curriculumul actual nu îi pregătește în mare măsură pentru piața muncii.*

Luând în considerare faptul că până în anul 2025 numărul de elevi va scădea cu aproximativ 40%, credem că reformele pe care le dorim în sistemul de învățământ ar trebui axate pe calitate, eficiență, echitate, relevanță, mai mult decât cantitate. **Avem nevoie de o școală care să pregătească elevii să lucreze eficient, și nu în masă.** 49% dintre elevii intervievați printr-un chestionar au considerat că în Sistemul de Învățământ Preuniversitar nu le-au fost puse în valoare abilitățile și competențele, iar 34% consideră că doar o mică parte din ce au învățat la școală are utilitate practică.

În cazul curriculumului școlar, am observat că problemele majore stau în aplicarea curriculumului și în modul de relaționare profesor-elev de la clasă mai mult decât într-o problemă relevantă la nivel național. **Cu toate acestea, modul în care loc au inspecțiile școlare și diferitele mecanisme de implementare și monitorizare a implementării curriculumului în școală trebuie să fie realizate de la nivel central.**

Rezultatele evaluării din cadrul claselor II, IV, VI relevă că încă din învățământul primar, 1 din 4 elevi nu satisface cerințele curriculumului național iar 3 din 4 elevi nu dobândesc abilitățile necesare de analiză și de interpretare a cunoștințelor dobândite (analiză M. Miclea, fost Ministru al Educației), iar ceea ce Consiliul Național al Elevilor dorește să sublinieze e că **este necesar un curriculum care să fie aplicat, monitorizat și să aibă efecte fructuoase în realitate**, nu doar în foi teoretice, politici educaționale și planuri cadru de învățământ.

Salutăm modificarea curriculumul pentru clasele I-IV, însă așteptăm să vedem rezultatele măsurilor luate, iar aici menționăm faptul că din lipsa interesului, a inspecțiilor, a mecanismelor de implementare și monitorizare, în principal **în mediul rural modificarea curriculei n-a dus în unele cazuri nicio adaptare în cadrul predării și învățării.** Și chiar în acest caz, milităm în continuare pentru o alterare a accentului pe predare în accentul pe învățare.

În același timp, cu toate că avem un nou document pus în dezbatere publică privind Politicile Educaționale, pe care l-am susținut, atragem atenția, precum am făcut-o și mai sus, că



important este ce și cum se predă în școlile din România, adică curriculumul aplicat, mai presus decât curriculumul intenționat, desi recunoaștem că primul pas, binevenit, e modificarea politicilor educaționale, curriculumui, programei școlare, planurilor cadru.

Se consideră că avem un sistem de educație ce este centrat pe elev (art.3, Legea Educației Naționale). În același timp, s-a adoptat o Strategie ce vizează învățarea pe tot parcursul vieții, o competență-cheie în cadrul dezvoltării elevului, însă am identificat faptul că cel puțin în primul caz, de la introducerea articolului nu s-au identificat schimbări ce să demonstreze faptul că sistemul de învățământ este centrat realmente pe elev.

**Un sistem centrat pe elev, pe nevoile și interesele sale nu poate fi un sistem în care o clasă cuprinde 30-35 de elevi.** Considerăm că este imposibil pentru un cadru didactic să ia în calcul nivelul de studiu, pregătirea și abilitățile fiecăruia, fie că vorbim de exerciții la clasă, de evaluarea testelor și feedback-ul ulterior (care de multe ori nu se oferă) sau de teme la clase, cu un număr mediu de 30 elevi/cadru didactic în învățământul liceal, de exemplu. Solicităm ca o clasă să fie formată din aproximativ 20 de elevi, iar pentru acest lucru avem nevoie de finanțare ridicată a educației pentru noi locuri de muncă, salarii, renovări și investiții.

Avem actualmente peste 8000 de domenii educaționale și este imposibil să fii un expert în toate, cum dorește sistemul de învățământ din România. **Avem un sistem care momentan pune accentul pe cumularea de informații teoretice, tehnice și de specializare în toate materiile de la clasă, în loc să realizeze specializarea pe obiectele de profil și să stimuleze dobândirea și valorificarea de abilități și gândirea transdisciplinară și critică, rațională în cadrul altor materii.**

Materiile nu au legătură între ele și astfel solicităm, la fel cum au solicitat mulți actori relevanți și experți înaintea noastră, **o abordare transdisciplinară, în care materiile să aibă o legătură practică, empirică între ele, realizând ora de la exemple practice la teorie generală, și nu invers.**

Elevul trebuie să fie implicat într-o materie timp de 50 de minute, după care i se cere să schimbe în întregime aria de cuprindere a subiectului, inoculându-i-se că obiectele de studiu trebuie tratate diferit și se află în poziții paralele. **Dorim să nu se mai pună accentul doar pe materiile de Bacalaureat, ci să existe o echilibrare între materiile de profil, dobândirea de competențe și a învăța să înveți.**

Tot privind modul în care elevul își modifică accentul dintr-o arie curriculară în alta, considerăm că pentru o analiză amplă a orei de curs și pentru a accentua concentrarea elevului pe





diferite obiecte de studiu, ar fi de luat în considerare ideea situării în orar a două ore din același obiect de studiu una urmată de alta.

În continuarea argumentului, evidențiem faptul că în mare parte din cazurile orelor considerate din prisma mentalității, viziunii, poziției în orar „neimportante”, precum Religie, Educație Fizică, Muzică, Desen, orele de socio-umane etc. elevul nu reușește să își formeze o minimă cultură generală despre subiect având în vedere faptul că predarea se realizează superficial iar notele se acordă fără o evaluare obiectivă. **Susținem ideea introducerii calificativelor pentru Desen, Religie, Muzică, Educație Fizică, împreună cu o regândire a metodelor de predare și învățare, pentru a face orele mai atractive.**

O problemă pe care am dovedit-o prin implementarea chestionarelor este faptul că foarte mulți elevi au nevoie de pregătire suplimentară, prin meditații plătite (de multe ori cu profesorul de la clasă) pentru Bacalaureat, Evaluări Naționale. **Considerăm necesară o dezbatere în acest sens, pentru a descoperi dacă profesorii nu reușesc să pregătească elevii îndeajuns, vor să predea în asemenea manieră astfel încât să fie necesare orele de meditație sau elevii și părinții lor nu sunt încrezători în modul în care profesorii de la clasă predau.** Oricum ar fi, faptul că sistemul dă greș, prin diferite metode, să pregătească singur elevii pentru diferitele testări, reprezintă o problemă ce trebuie eliminată.

Precum am spus, **considerăm că nu se respectă curriculumul intenționat**, iar aici putem identifica mai multe probleme. În primul rând, ideea titlaturii pe viață, care permite profesorului să nu își dorească să se perfecționeze, să continue să predea eficient, relevant pentru elevi. Mai mult, inspecțiile școlare sunt realizate din timp iar profesorii pregătesc elevii și ora astfel încât aceasta nu mai are nicio legătură cu modul în care arată o oră normală la acea materie. În același timp, cu toate că ar fi recomandabil ca opinia elevilor să fie relevantă, aceasta nu este. Astfel, opinăm că ar fi necesar ca **inspecțiile școlare să nu fie anunțate, rezultatele și concluziile inspecțiilor să fie ușor accesibile elevilor și părinților, astfel încât aceștia să poată sesiza dacă există discrepanțe majore între ora de curs și ora de inspecție, iar chestionarea elevilor, independent, în afara orei de curs, anonim, privind modul de derulare al orei să fie obligatorie și parte a foii de inspecție.**

Considerăm că o persoană care nu cunoaște psihologia copilului, cum se întâmplă des în școlile din România, o persoană care a ajuns în educație nu pentru că voia ci pentru că nu a descoperit alte posibilități și care nu este stimulată eficient nu poate da randament la clasă. Astfel, **considerăm absolut necesar să existe trasee didactice realizate exclusiv pentru profesori iar modulul de psihologie să aibă mult mai multă relevanță față de modul în care este privit acum.**



O altă problemă identificată este lipsa experimentelor la clasă, de o importanță cheie în cadrul unor materii precum Biologie, Chimie, Fizică etc. **Solicităm dotarea școlilor cu laboratoare și centrarea reală a educației pe experimente, stârnirea curiozității, descoperire, autocunoaștere și nu doar în teorie.** Mai mult, sunt numeroase unități furnizoare de educație care cu toate că dețin laboratoare, nu le utilizează din varii motive, fapt ce doar îngreunează și dă dovadă de rea-credință din partea școlilor. 47% dintre elevii intervievați printr-un chestionar consideră că orele de experimente în laborator nu se realizează așa cum ar dori.

Din păcate elevii de la clasă nu sunt învățați să caute informații, să folosească internetul. De prea multe ori, se realizează un șablon pentru diferite tipuri de raționamente și rezolvări, fără a stimula elevul să descopere, să caute. **Credem că este necesar ca școala românească să fie în realitatea contemporanului, unde internetul este un punct de inflexiune al vieții fiecărui adolescent, ce poate fi valorificat.**

Hotărârea de Guvern nr 78/2005 susține că un indice al calității este acordarea de feedback periodic din partea elevilor. Foarte puține școli din România respectă acest lucru cu toate că un principiu al educației este capacitatea dreptului la opinie al elevului. **Milităm pentru o Evaluare semestrială a profesorilor de către elevi în mod secret privind ora de curs și o evaluare lunară a opiniei elevului privind starea sistemului de învățământ din România, care să fie parte a raportului de calitate al școlii.**

Propunem de asemenea să existe oportunitatea ca la ore să poată participa trainerii, mentori în principal la orele de Consiliere și Orientare, în care persoane formate în discursul nonformal de formare să pregătească și să prezinte elevilor o alternativă a învățământului de la clasă.

Considerăm că ar fi indicat ca elevii să cunoască care este nivelul lor inițial, ce informații, competențe, abilități ar trebui să formeze și să dezvolte practic, structurat și aplicat la nivelul fiecărei clase. De altfel, am observat că în mare parte din cazuri cadrele didactice nu prezintă elevilor, după evaluările scrise, feedback și mediere privind problemele întâmpinate. Astfel, venim cu inițiativa de a realiza **o fișă personalizată a fiecărui elev în care să fie incluse abilitățile sale inițiale, unde anume și prin ce mod ar trebui să ajungă să le dezvolte la finalul clasei. Mai mult, la fiecare evaluare scrisă, să existe o fișă adițională ce să cuprindă ce anume a greșit și în ce mod pot fi remediate problemele.**



Privind Curriculumul obligatoriu versus Curriculum la decizia Școlii, putem menționa că portofoliul școlii are doar materii clasice, profesorii persuadează elevii să ia anumite materii iar în final curriculumul nu e deloc la decizia elevului, după propunerile profesorilor, așa cum ar trebui. De asemenea, „opționalele” de pe foaie nu corespund cu cele din realitate și elevii sunt obligați să aleagă opționale astfel încât profesorii să își realizeze norma didactică, conducerea școlii apelând la aceste tertipuri, în anumite cazuri, pentru a-și atinge scopurile. **Considerăm necesară echilibrarea proporției de ore obligatorii și ore opționale, și o amplă regândire a sistemului de învățământ în acest sens. Avem nevoie de ore care să se pleze pe nevoie și dorințele elevilor.**

Ora de Consiliere și Orientare, cunoscută ca ora de „dirigenție”, reprezintă în multe cazuri materia de studiu pe care o predă profesorul și nu se discută deloc ce e stabilit în curriculum. **Considerăm că ora de dirigenție, prin toate programele incluse reprezintă o oră care ar trebui valorificată la un nivel mult mai înalt, iar în acest sens propunem realizarea unui mecanism de Monitorizare a modului în care se realizează ora, iar într-o proporție de 30% din numărul de ore să fie discutate exclusiv problemele și punctele propuse de către elevi.**

Privind ora de Educație Fizică, am identificat faptul că normele de sport sunt mult prea ridicate și din această cauză, din dorința de a nu acorda un asemenea aport considerabil obiectului, profesorii nu respectă normele și acordă note fără un barem relevant. **Tocmai de aceea nu considerăm că norma sportivă, în ideea acordării de calificative nu ar trebui să fie încă pusă în practică.** În schimb, considerăm că respectivele calificative ar trebui acordate atât privind activitatea fizică, cât și corelând-o cu lucrul în echipă, implicarea în oră. În același timp, credem că în cazul elevilor care urmează sport de performanță sau urmează cursuri de diferite sporturi, ora de educație fizică ar trebui să poată fi echivalată.

Vorbind despre manualele școlare, Consiliul Național al Elevilor consideră că actualele manuale sunt desuete, neactualizate, cu greșeli și prezintă contextul României aflat la mijlocul secolului al XIX-lea, cu diferențe și discriminări etnice, legate de sex, ocupație și altele. **Milităm pentru manuale școlare relevante, actualizate, conforme cu așteptările, cerințele și realitatea din jurul elevului, care să pună accentul pe experimente, pe abilitatea de a căuta și a descoperi, mai mult decât a fi în multe cazuri un compendiu sau un breviar de informații teoretice cu șabloane de aplicare, cum se întâmplă în anumite situații cu manualele din România.**



## B. Dreptul la participare în luarea deciziilor, dreptul la opinie

Cu toate că teoretic vorbind, conform LEN și ROFUIP ( Regulamentul de Organizare și Funcționare al Unităților de Învățământ Preuniversitar din România, 2014), elevii sunt incluși în procesul decizional și consultativ în mare parte din structurile ce îi vizează în școală, de multe ori dreptul lor la opinie este viciat.

În primul rând, vorbind de Consiliul de Administrație, **sub 20% din CA-urile din România au convocat cel puțin o dată, în perioada septembrie-mai 2015** reprezentantul elevilor, cu toate că sunt obligate să invite reprezentantul elevilor ori de câte ori se discută probleme ce vizează elevii. Prin urmare, **Consiliul Național al Elevilor conchide că în majoritatea cazurilor Consiliul de Administrație al școlii nu a discutat niciodată în anul școlar 2014-2015 vreo problemă care să vizeze elevii**, fapt ce pune la îndoială legitimitatea lor. Considerăm dreptul de vot al elevului în CA un factor de relevanță și informare a elevului, căruia de multe ori i se acordă eticheta de tolerat în cadrul dezbaterilor din școală. Mai mult, ca beneficiari primari ai educației, este absolut justificat ca elevii să aibă o opinie calificată în forul decizional suprem.

Mai mult, odată cu adoptarea Legii 95/2015, Legea Educației Naționale prevede că în Consiliul de Administrație există un elev major cu drept de vot. Și în acest caz, **majoritatea covârșitoare a liceelor din România au refuzat să aplice legea și lucrează în apropierea ilegalității din mai încoace.**

În acest sens, Consiliul Național al Elevilor propune:

- Modificarea Metodologiei de Consiliu de Administrație astfel încât aceasta să cuprindă elevul reprezentant major cu drept de vot în CA**
- Avizarea și transmiterea în toate unitățile de învățământ a Metodologiei de Alegere a Elevului Reprezentant în CA, elaborată de către Consiliul Național al Elevilor, pentru a elimina dorința neregulamentară și imorală a unor directori de a numi elevii reprezentanți și pentru a asigura corectitudinea alegerilor**
- Obligația de a anunța membrii CA, inclusiv elevul reprezentant, de orice ședință a Consiliului de Administrație, sub sancțiunea anulării definitive a oricărui act emis în respectiva ședință.**



**-Publicarea hotărârilor CA sub sancțiunea anulării lor (lucru existent și acum, neaplicat în majoritatea școlilor din România), publicarea ordinii de zi, eliminarea interdicției de a fi membru CA dacă prezinți abateri disciplinare, profesorii putând să avertizeze elevii sau să îi mustreze disciplinar doar pentru a nu fi membri ai CA.**

De asemenea, am identificat faptul că directorul deseori își selectează componența CA-ului și astfel acesta devine un organ al executării dorințelor directorului, nu un organ executiv de verificare, decizie și implementare. **Astfel, propunem ca directorului să îi fie interzis să propună reprezentanții profesorilor sau reprezentanții elevilor, părinților sau comunității locale/primarului în CA iar președintele CA să fie ales prin vot secret de către membrii Consiliului.**

În același timp, în cadrul altor comisii extrem de importante pentru bunul mers al școlii, precum Comisia de Evaluare și Asigurare a Calității sau Comisia de Prevenire și Combatere a Violenței în școală, cu toate că reprezentantul elevilor este membru cu drept de vot, sub 5% din școlile intervievate au invitat, cel puțin o dată, un reprezentant al elevilor la aceste întâlniri. Mai mult, există situații în care comisia nu se întâlnește deloc iar procesele verbale și deciziile sunt luate de către responsabil. **Solicităm ca reprezentantul elevilor să fie invitat la ședințe sub sancțiunea anulării, precum am propus și mai sus și în pofida faptului că orice principiu ar confirma asta, suntem obligați de experiență să solicităm să fie interzis directorului sau oricărui for în afara Consiliului Școlar al Elevilor să numească elevii reprezentanți.**

Nu în ultimul rând, am observat că opinia elevului este în multe situații amenințată iar imaginea elevului lezată în situația în care manifestă idei sau principii contrare sau lipsite de obediență în fața profesorului. De asemenea, din cauza posibilelor atacuri neregulate și evaluări subiective, elevilor și părinților le este frică să sesizeze abaterile disciplinare ale profesorilor. **Și în acest caz considerăm că nu există un cadrul destul de bine definit al interdicțiilor și sancțiunilor care li se aplică profesorilor în cazul în care încalcă drepturile elevului, fapt foarte detaliat în sens invers.**

Nu suntem adepții unui sistem în care elevii au doar drepturi iar profesorii doar obligații, dar este nevoie de o echilibrare a cadrului de desfășurare a părților, pentru a transforma relația profesor-elev într-una de parteneriat și colaborare, nu de subordonare.



### C. Dotarea școlilor

Independent de multe ori de dorința unităților de învățământ, în principal din cauza finanțării precare a sistemului de învățământ, școlile din România nu sunt dotate corespunzător. Doar 31,2% dintre școli aveau dotare suficientă în 2012, ( Raportul stării calitatii SIP din Romania, MECTS, 2012), o bună parte neavând aviz sanitar, la unele chiar lipsind apa curentă sau încălzirea centrală.

Atragem atenția că **mulți directori și alți actori relevanți nu cunosc OMS 1955/1995 privind anumite norme de igienă în cadrul unităților de învățământ și inerent extrem de mulți indicatori relevanți pentru buna desfășurare a orelor de curs nu sunt luați în vedere. Susținem necesitatea investițiilor în școlile din România, dar investiții rationale, eficiente și transparente, care să vizeze elevul din școală și realizate doar după consultarea părților implicate.**

Menționăm de asemenea monopolul magazinelor din școală. Elevii nu au dreptul să părăsească incinta unității de învățământ (lucru pe care îl vom aborda ulterior) și inerent nu au posibilitatea de a decide. Comercianții vând produse nesănătoase și cu un adaos comercial ce ajunge până la 700%. Mai mult, lipsa cantinelor nu permite elevilor să își procure mâncare sănătoasă, caldă. **Propunem o regândire concurențială a magazinelor din unitatea de învățământ și obligația de a oferi atât produse sănătoase cât și atractive pentru elevi.**

Faptul că nu avem destule internate crește excesiv rata de părăsire timpurie a școlii, în principal între ciclul de învățământ secundar inferior și superior. Reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii este țintă Europa 2020 pentru România și Guvernul a aprobat nu cu mult timp în urmă o Strategie în acest sens. **Milităm pentru crearea de campusuri școlare pentru liceu în care elevii să poată studia și să le fie asigurate toate condițiile necesare întreținerii studiului și trebuințelor zilnice.**

Precum am spus și în cadrul punctului A., nu există laboratoare relevante iar dacă există, nu sunt folosite din dorința nelegitimă de a nu fi uzate.

Mai mult, elevii cu diferite dizabilități nu dispun de rampe/facilități speciale iar lipsa de dotare coroborată cu atitudinea discriminatorie a directorilor, profesorilor, colegilor face ca elevii cu dizabilități să nu se poată integra sau să se integreze mult mai greu în școală și comunitate.



Considerăm că utilitățile de bază, precum toaletele igienice (în principal în mediul rural dar nu numai), încălzirea în școală, cabinetele medicale, care momentan ating un nivel critic de reprezentare în școlile din România și de eficiență sunt condiții sine-qua-non pentru ca o școală să își desfășoare activitatea. Cu toate acestea, relevant este să se modernizeze școlile, nu să se distrugă fără a construi altele noi. Sperăm de asemenea să se elimine discrepanțele între condițiile igienice ale elevilor și ale profesorilor, întrucât nu există vreo diferență de rang stabilită prin lege prin care profesorii să fie superiori elevilor sau să aibă prioritate.

Dotările din cadrul învățământului artistic, învățământului tehnologic lasă de asemenea de dorit, luând în calcul importanța experienței practice pentru pregătirea elevilor din cadrul acestor tipuri de învățământ.

Mai mult, bibliotecile din școli nu dispun de fondul de carte necesar elevilor și de cărțile care îi interesează în mod vădit pe elevi iar accesul este în multe cazuri restricționat. **De asemenea, considerăm relevant ca în bibliotecile din școli să ai posibilitatea să folosești internetul și imprimanta, în anumite situații.**

Nu în ultimul rând, considerăm că există imperioasă nevoie de finanțare pentru școlile în care sunt clase insuficiente și elevii studiază pe schimburi sau mutându-se dintr-o clasă într-alta, lucru extrem de inconfortabil.

#### **D. Drepturile elevilor**

Precum am menționat și în cadrul punctului C, avem nevoie de o echilibrare inerentă între drepturile și obligațiile elevului în școală și nu considerăm că elevul este lipsit de obligații. În schimb, de-a lungul timpului, s-a identificat o sesizare mai mare a obligațiilor pe care le au elevii și sancționarea încălcărilor lor, decât promovarea drepturilor și sesizarea încălcărilor acestora. În acest capitol urmează să prezentăm drepturile pe care reprezentanții elevilor le consideră importante și nu sunt respectate sau nu sunt acordate elevilor.

Astfel, cu toate că sistemul de învățământ ar trebui să fie centrat pe elev, principiul nu are nicio aplicabilitate și nu este momentan cuantificat prin nici un parametru sau identificator. **Considerăm că este necesar să se înțeleagă că învățământul nu este centrat nici pe examene, nici pe finalizarea programei, nici pe directori sau pe Consilii de Administrație, ci pe elevi.**



Un alt drept greu de cuantificat este dreptul la evaluare obiectivă, normă ce se încalcă de multe ori, luând în calcul faptul că sistemul de învățământ românesc nu s-a maturizat îndeajuns încât cadrele didactice să tolereze sau chiar să promoveze opiniile contrare și dezbateră elevilor.

Am conchis de asemenea că este important ca elevii să cunoască rezultatul lucrărilor lor scrise, să le fie aduse la cunoștință greșelile și nota obținută. Vedem lucrările scrise ca o metodă de mediere a problemelor dintr-un capitol mai mult decât doar o metodă de verificare coercitivă. **Solicităm ca elevii să aibă dreptul să li se corecteze testele în maximum 10 zile lucrătoare iar rezultatul împreună cu baremul și feedback-ul lucrării să fie adus la cunoștință elevului.**

Credem de altfel că este necesară desfășurarea unor campanii de informare în mediul rural atât elevilor cât și părinților și profesorilor, având în vedere lipsa de cunoaștere a domeniului legal ce cuprinde drepturile și obligațiile părțile incluse în sistemul de învățământ.

Nu considerăm oportun ca profesorii să cunoască toate detaliile despre un elev (CNP, profesia părinților) în timp ce beneficiarii direcți și părinți nu au posibilitatea să cunoască aproape nimic despre cei care le formează caracterul și îi învață. **Susținem faptul că profesorii ar trebui să aibă public CV-ul privind studiile urmate și opinăm că metoda în care profesia părinților este menționată la finalul catalogului este învechită.**

**Milităm pentru un Statut al Elevului, așa cum prevede și articolul 80 alin 2 din LEN, care să cuprindă toate drepturile și obligațiile elevului din România, din două motive:** pentru că avem nevoie de un document accesibil, scurt și concis, care să fie citit de către marea parte a elevilor, profesorilor și părinților, nu o secțiune dintr-un document de 80 de pagini ca ROFUIP și pentru că astfel ne vom asigura că Regulamentele Interne nu vor mai prevedea norme abuzive. În cazul existenței Statutului Elevului, toate drepturile și obligațiile elevilor vor fi deja stipulate în acesta. Asociația Elevilor din Constanța (AEC) a inițiat o propunere de Statut al Elevului care în urma dezbaterilor și propunerilor structurii naționale de reprezentare a elevilor, CNE, împreună cu structura națională de reprezentare a elevilor de etnie maghiară, MAKOSZ (Uniunea Liceenilor Maghiari) să convină asupra unei forme finale ce să fie înaintate Ministerului educației.

Suntem de acord cu faptul că învățământul preuniversitar de stat este gratuit și în acest sens ridicăm următoarele două probleme: uniformele școlare și manualele școlare.

Privind uniformele școlare, nu considerăm legitim ca organul executiv, Consiliul de Administrație, ce cuprinde 4 din 9 membri (sau o proporție echivalentă) profesori să decidă





pentru părinți costurile uniforme și pentru elevi ce anume să poarte. Este ilegal și discriminatoriu să oblige părinții, indiferent de posibilități, să cumpere uniforma.

Considerăm că școlile pot implementa uniforma, dar fără a fi obligatorie, doar în cazul în care școala le oferă în mod gratuit uniforma elevilor.

Mai mult, atenționăm că manualele școlare pentru clasele a XI-a și a XII-a sunt gratuite conform legii, fapt ce nu se respectă. Astfel, ajungem la ceea ce am putea numi „interesele ascunse ale achiziționării de manuale și auxiliare în România”.

Am observat în numeroase rânduri că nota la purtare a reprezentat în extrem de multe cazuri un factor de manipulare, constrângere prin care elevii sunt obligați să acționeze conform dorințelor profesorului, oricât de ilegite ar fi acestea. De asemenea, considerăm că numărul de 10 absențe pentru a scădea un punct la purtare nu reprezintă un cuantificator veridic care să prezinte purtarea elevului în școală. **Propunem regândirea numărului de absențe în cadrul notei la purtare, eliminarea acesteia din cadrul calcului mediei generale și transformarea ei în sancțiuni prevăzute în foaia matricolă (avertisment, mustrare scrisă, absenteism ridicat etc)**

Patru drepturi pe care le considerăm încălcate și cărora le subliniem importanța sunt:

-Dreptul de a își păstra rezultatele școlare în confidențialitate, în afara cazului în care legea prevede altfel (Evaluare Națională, Simulări de Bacalaureat și Bacalaureatul).

-Dreptul de avea acces la baza materială a școlii. Considerăm că școala reprezintă un bun public și sub prezumția de nevinovăție (considerând suspiciunile directorilor că elevii nu sunt capabili să aibă grijă de baza materială a școlii) aceștia ar trebui să poată să o folosească în scop cultural, sportiv, recreativ.

-Dreptul de a primi 50% reducere în cazul mijloacelor de transport în comun și 75% reducere în cazul muzeelor, spectacolelor etc.

-Dreptul de a publica reviste, ziare, broșuri care pot fi considerate că lezează imaginea unui profesor sau imaginea școlii. **Încălcarea acestui drept reprezintă cenzurarea dreptului la opinie.** Considerăm ca atât timp cât legea permite publicarea de reviste, ziare satirice fără injurii, tente discriminatorii, xenofobe etc, nu înțelegem competența directorului de a interzice publicarea altor tipuri de articole.



**Nu considerăm constituțional faptul că elevii nu pot intra în școală sau în clasă dacă întârzie, interzicându-le dreptul garantat la educație.** În primul rând, este nelegitim ca școala să nu își asume răspunderea pentru elevii întârziți, nepermițându-le să intre în școală. Mai mult, considerăm că faptul că elevul nu participă la oră creează un deranj considerabil mai mare decât faptul că ar putea deranja ora pentru un minut. În continuare, nu considerăm că metoda prin care sancționezi întârzierea elevului este să îl dai afară de la cursuri, cât timp educația e garantată.

Unul dintre încălcările flagrante ale drepturilor elevilor este faptul că sunt sancționați pentru evenimente din afara școlii. Luăm ca absolut anormal faptul că școala devine instanță judecătorească iar profesorii procurori și judecători, cu toate că nu au expertiză în domeniu. **Considerăm că teritorialitatea regulamentelor școlare se încheie la părăsirea incintei școlii sau a unui eveniment organizat de școală. În alte circumstanțe, elevul nu are o legătură cu școala prin ce face, existând în acest sens organe abilitate de lege să îl sancționeze, dacă este cazul.**

Nu vedem în același timp utilitatea unui contract educațional obligatoriu atât timp cât drepturile și obligațiile tuturor părților apar încă din legislația în vigoare.

**Cerem crearea unei proceduri prin care elevii și părinții să aibă dreptul de a solicita cu 2/3 din clasă schimbarea unui profesor, urmând ca dezbaterea și decizia să fie luată în Consiliul de Administrație, cu reprezentanți ai părinților și elevilor din respectiva clasă.** Credem că momentan se creează un sistem discreționar și discriminatoriu prin care doar directorul poate decide schimbarea unui profesor, fără ca vocea elevilor sau a părinților să conteze.

Subliniem de asemenea faptul că elevii de serviciu nu au obligația să muncească în folosul personal al profesorilor sau în folosul școlii, fără voința voluntară a acestora, Codul Penal sancționând exploatarea prin muncă a minorului.

Nu în ultimul rând, considerăm că profesorii nu cunosc faptul că este interzisă percheziția de către alte persoane decât cele abilitate și mai mult, este interzis conform Constituției României confiscarea bunurilor, în afara cazului în care deții funcția de instanță de judecată.



### **E. Trasee educaționale și orientarea în carieră**

Din perspectiva elevilor intervievați, 40% dintre aceștia nu consideră că școala este un criteriu pentru succes/împlinire financiară, fapt ce necesită a fi remediat, elevii nerecunoscând importanța și beneficiile pe care anii de studiu le aduc (fiecare an de studiu crește media veniturilor cu aprox. 8,5%).

Momentan ar trebui să existe un consilier psihopedagogic la 800 de elevi. Acest lucru nu se întâmplă într-o majoritate covârșitoare, iar în eventualul caz în care s-ar întâmpla, sistemul ar fi în continuare ineficient pentru că foarte puține școli dețin 800 de elevi iar consilierii sunt obligați să se împartă între mai multe școli, ceea ce scade randamentul și eficiența consilierilor. 0% dintre elevii intervievați printr-un chestionar au apelat vreodată la un consilier pedagogic.

Reprezentanții elevilor propun **atribuirea unui consilier psihopedagogic la 500 de elevi, iar elevii de clasele VII-VIII și XI-XII să beneficieze de o ora de consiliere o dată la două luni, pentru a-și putea pregăti deciziile cu implicații extrem de ridicate. Propunem de asemenea ca un consilier psihopedagogic să primească un elev din clasa a V-a și să îi urmărească parcursul consiliindu-l cel puțin până în clasa a XII-a, preluând într-o măsură modelul francez.**

Considerăm de asemenea opinată **realizarea unei fișe de carieră care să prezinte accesibil atât informații privind diferite cariere, cât și profile de studiu, tipuri de învățământ și trasee educaționale ce recomandă diferita carieră.**

### **F. Voluntariatul și zona nonformală**

În urma chestionarului aplicat în școli, am descoperit că elevii consideră că educația nonformală și voluntariatul la nivel școlar nu se ridică la nivelul așteptărilor lor. Mai mult, considerăm că prin prisma diferitelor evenimente realizate neprofesionist și intempestiv ce prezentau educația în manieră nonformală, unii elevi au ajuns să își formeze o părere greșită în acest sens. **Educația nonformală trebuie să aducă noi valențe, însă elevii simt că cea implementată actualmente prezintă doar tactici puerile. Credem că trebuie să introducem învățământul nonformal treptat în orele de curs, nu prin ore total diferite de orele formale de la clasă, periodic.**



Astfel, Consiliul Național al Elevilor propune introducerea unui modul asupra educației nonformale care să fie predat viitoarelor cadre didactice, astfel încât percepția să fie modificată substanțial. Mai mult, școala, prin tehnici nonformale ar trebui să aibă implicații directe și în viața socială a elevului, prin concursuri de dezbateri, proiecte realizate de grupuri de elevi din clasă.

În continuare, **consilierul educativ ar trebui să afișeze concret care sunt activitățile nonformale în școală și comunitate**, realizând un contact între elevi și activitățile de voluntariat din școală și comunitate. Subliniem în același timp beneficiile unui **contract între ONG-uri și școli pentru a promova oferte de voluntariat**. Nu în ultimul rând, propunem o **Zi a Voluntariatului semestrial**, în care diferite organizații de voluntariat/tineret să își prezinte activitatea și oferta în fața elevilor și să le demonstreze importanța implicării în viața socială, comunitară activă.

### **G. Abandonul școlar și navetiștii**

Actualmente, 19% dintre copiii cu vârste între 15 și 19 ani nu sunt cuprinși în sistemul de învățământ preuniversitar românesc, fapt alarmant ce are vaste implicații asupra educației, economiei, stării sociale românești. În același timp, relevantă este și rata extrem de ridicată a abandonului școlar în cadrul elevilor din învățământul profesional, ajungând nu în urmă cu mult timp la rate de aproximativ 30%, lăsând sectoare ocupaționale fără forță de muncă tânără calificată. Dacă ar fi să vorbim de date recente, în anul școlar 2014-2015 în clasa a VIII-a erau înscriși 199.530 de elevi. S-au înscris la examen 163.407 dintre care s-au prezentat doar 158.568 elevi. Prin urmare, prezența la examen a fost de aproximativ 79%. **Consiliul Național al Elevilor consideră că ar trebui să punem accentul pe acei 21% care nu au ajuns să susțină Evaluarea Națională și care sunt incluși automat în piața muncii mai mult decât pe cei care s-au integrat în învățământul secundar superior și care nu au nevoie de asistență suplimentară.**

Cu toate că în legislația românească părinții au obligația să trimită elevul la școală sub sancțiunea amenzii, acest lucru nu se întâmplă în realitate iar astfel părinții care nu consideră participarea școlară o prioritate nu se supun niciunei sancțiuni coercitive. Mai mult decât atât, în cazul grupurilor dezavantajate care abandonează școala timpuriu, o bună parte suferă de sărăcie și astfel nu ar avea oricum posibilitatea de a plăti amenda. **Astfel, considerăm eficient să transformăm amenda în muncă în folosul comunității, pentru a stimula părinții să trimită copiii la școală.**



Din păcate, abandonul este încă strâns legat de diferiți factori de disparități, precum: mediul de rezidență, venitul familial, grupul etnic, dizabilitățile. Abandonul școlar se realizează la nivel înalt în cadrul transferului din mediul rural în mediul urban la diferența dintre clasa a VIII-a și clasa a IX-a, moment în care nu există destule licee în mediul rural iar părinții nu au posibilitatea să plătească studiile elevului departe de casă.

Recunoaștem că una dintre principalele probleme este decontul cheltuielilor de transport ale navetiștilor, subiect asupra căruia Consiliul Național al Elevilor a emis diferite poziții. **Opinăm în continuare că nu este normal ca în cazul în care statul român nu oferă unui elev posibilitatea de a studia în învățământul obligatoriu și gratuit în localitatea de domiciliu, acesta are obligația corelativă să deconteze transportul elevului către școala în care a fost repartizat.**

Suntem conștienți de faptul că în multe cazuri operatorii privați pot cere sume exagerate pe care bugetul nu ar trebui să le acopere, dar în acest caz ar trebui găsită o cale de mijloc prin care elevului să îi fie asigurat dreptul de a participa la școală, luând în calcul faptul că nu de mult timp o asemenea decizie de decontare integrală s-a realizat și pentru cadrele didactice. Mai mult, **în zonele în care operatorii privați solicită sume exagerate, statul ar putea interveni, în cazuri justificate, prin acordarea de autobuze școlare.**

Solicităm de asemenea mai multe campanii de informare pentru părinți, fiindcă o bună parte dintre părinții care persuasează sau obligă elevii să abandoneze școala nu înțeleg că astfel aceștia nu vor atinge cerințele de pe piața muncii și inerent se vor încadra în muncă mult mai greu. Dintre cei care abandonează școala, 22,8% își asumă rolul de ajutor familial, 19,5% sunt șomeri iar 18,5% agricultori, ceea ce indică faptul că elevii ce abandonează sunt strâns corelați cu activitățile și mentalitatea părinților.

**Dacă vrem să diminuăm rata de părăsire timpurie a școlii și să îi transformăm din asistați sociali în contribuabili în viitorul apropiat, ajungând de la 18,5% la 11,3%, trebuie să investim masiv în dotarea școlilor, în decontul navetei, în internate.**

Condițiile actuale ale internatelor sunt deplorabile și considerăm opinat să investim pentru a crea cel puțin condiții decente.

**Suștinem o colaborarea mai eficientă între instituțiile de la nivel local cu responsabilități în recensământul copiilor, școală și familie, pentru a identifica elevii care abandonează școala și pentru a încerca să îi reintegrăm în sistem.**



Nu în ultimul rând, susținem dezvoltarea învățământului preșcolar pentru prevenirea riscului de abandon școlar, diferite studii confirmând faptul că nucleul de bază și primar al educației îi reprezintă primii pași în învățământ.

## **H. Sistemul de evaluare**

Consiliul Național al Elevilor consideră că în sistemul de învățământ preuniversitar, evaluarea se realizează luând în calcul capacitățile mnemonice de a învăța și repeta informația predată, și nu pe dezvoltarea de competențe. De asemenea, **considerăm că sistemul de notare nu dezvăluie decât punctul relativ la care se află elevul într-o axă ortonormată a profesorului, pe care și-o autoimpune.** Cu toate că în învățământul de stat nu ar trebui să fie atât de accentuată concurența, din păcate constatăm că actul educational românesc este mult prea mult interesat de ierarhizare decât de evoluție.

Structura reprezentativă a elevilor propune un sistem bazat nu doar pe note, ci și pe **profiluri de notare, în care fiecare competență trebuie să fie atent explicată și notată.** Credem că făcând uz de competențe, putem îmbunătăți mult mai eficient alte abilități decât prin acordarea unor note scrise.

Privind sistemul de notare, cel puțin la nivel de mentalitate propunem ca acesta să fie structurat de la 1 la 10 și nu de la 10 la 1. Modul în care este prezentată notarea are impact asupra viziunii actorilor educaționali asupra actului de învățământ. În loc să adaugi pentru fiecare competență și abilitate valorificată, sistemul impune profesorului să scadă pentru fiecare greșală comisă.

În același timp, salutăm faptul că elevul are dreptul să își conteste nota la evaluările scrise, însă observăm că acest lucru se întâmplă foarte rar din cauza presiunilor și posibilelor evaluări neobiective ulterioare.



## I. Examenе Naționale

Momentan, Evaluarea Națională și Bacalaureatul tind să nu fie văzute ca un proces natural și un eveniment ce marchează finalizarea cursurilor, ci o presiune perturbatoare ce trebuie să fie finalizată. Timp de 8 ani, de prea multe ori accentul cade doar pe materiile ce fac subiectul obiectelor de studiu pentru Evaluarea Națională sau Bacalaureat iar elevii se pregătesc, de obicei, în particular. Aproximativ 80% dintre elevii intervievați prin chestionarul aplicat au recunoscut că urmează ore în particular.

În primul rând, **solicităm să nu se ia în calcul ponderea mediei din anii de gimnaziu în Evaluarea Națională**, deoarece acest lucru face ca elevii să își dorească note ridicate fără a dori să exceleze sau să se pregătească pentru un domeniu, în timp ce profesorii sunt motivați prin diferite metode să acorde note mari elevilor pentru a avea o medie de Evaluare Națională reușită. Mai mult, **considerăm că elevii care nu au reușit la Evaluarea Națională să obțină o notă mai ridicată decât nota 5 să nu poată avea posibilitatea de a fi parte a învățământului teoretic**. De foarte multe ori, rata scăzută de promovabilitate la Bacalaureat este corelată de integrarea deficitară a elevilor cu medii mici în învățământ teoretic, pentru a abandona școala sau pentru a nu putea promova examenul de Bacalaureat după 4 ani. **În același timp, solicităm introducerea unei noi discipline de Cultură Generală care să verifice abilitatea elevului de a asimila elemente generale, transdisciplinare, aplicate.**

Momentan, problemele sistemului de învățământ se relevă extrem de vizibil și la Bacalaureat- discrepanța dintre Bacalaureat tip A și tip B, învățământ postliceal și bacalaureat de angajare, diferențele mari între fete și băieți (81,8% vs 69,8% rata de promovare a Evaluării Naționale în anul școlar 2012-2013), cât și între urban-rural (95,1% vs. 70,7% rata absolvire a gimnaziului). De asemenea, în același an, rata de promovare de 62,2% în general a fost realizată prin promovarea de către 79,6% în învățământul teoretic, 73% în cel vocațional și 41,7% în cel tehnologic. Din păcate, concepțiile române au promovat faptul că fiecare elev care finalizează cursurile trebuie să susțină examenul de Bacalaureat, care este gândit inițial pentru accederea în învățământul superior.

Astfel, **propunem realizarea a două tipuri de Bacalaureat, unul special pentru cei care vor să continue studiile în învățământul superior, și unul care să ateste nivelul de pregătire necesar pentru accederea pe piața muncii.**

De altfel, considerăm că diferența între profilurile real și uman în învățământul teoretic în cazul materiei Limba și Literatura Română este extrem de redusă și astfel credem că ar trebui



dezvoltate două structuri separate de tipuri de subiecte pentru cei din învățământul cu profil real și cel uman.

## J. Arhitectura tipurilor de învățământ

Reprezentanții elevilor consideră că **mentalitatea din ultimele două decenii în România a creat un monopol de importanță și finanțare pe învățământul teoretic**, în dauna celorlalte tipuri de învățământ. Din acest motiv, elevii care și-ar dori sau simt că au vocație către alte tipuri de învățământ se decid mult mai greu să se înscrie la respectivele profiluri. Inerent, acest aspect are implicații directe față de eficiența scăzută a tinerilor întreprinzători sau angajați, și o creștere a ratei abandonului școlar. Indicele abandonului școlar crește mai mult cu desființarea Școlilor de Arte și Meserii, iar majoritatea au ales să participe în învățământul teoretic, neînțelegând că în mod normal acesta ar trebui să fie o rampă de lansare spre învățământul secundar.

**Considerăm că pentru a avea un sistem de învățământ puternic, trebuie să ne implicăm și în învățământul preșcolar, pentru a elimina disparitățile. De asemenea, ridicăm în dezbatere ideea defalcării tipurilor de învățământ încă din clasa a V-a, după modelul german.**

Din 2000 până în prezent, sistemul de învățământ profesional a suferit numeroase modificări care au bulversat sistemul și tergiversat dezvoltarea acestuia. **Milităm pentru realizarea unei idei coerente, de viziune și de ansamblu a învățământului profesional, care să cuprindă și învățământul dual: o legătură tripartită între contractor, furnizorul de educație și beneficiar, în care cel din urmă beneficiază atât de salariu, cât și de experiență de muncă și practică.**

În cadrul învățământului teoretic, venim cu nevoia de a avea mai puține materii și o proporție cât mai echilibrată între materii pentru număr de ore, astfel încât elevul să învețe la majoritatea dintre ele echilibrat. Mai mult, fiind un învățământ teoretic, sprijinim introducerea capacității de dezvoltare a spiritului critic, a abilităților de dezbatere și de cercetare științifică.

La nivel tehnologic, concluzionăm că elevii realizează o practică insuficientă, construită de multe ori pe principiile informaționale și pe raționamentele învățământului teoretic, valorificându-se sub orice mijloc. Avem nevoie de ample restructurări pentru a modifica





imaginea preconcepută greșită a unui elev care ajunge să urmeze din vocație sau din simplă dorință un liceu tehnologic. România, atât în interesul statului cât și al elevilor, ar trebui să caute o mult mai ridicată susținere din partea mediului de afaceri din România, fapt ce nu se întâmplă momentan.

### **K. Finanțarea de bază și finanțarea în educație**

Finanțarea educației reprezintă un punct amplu dezbătut ce a coalizat în jurul său, în favoarea acordării a 6% din PIB pentru educație, diferite instituții guvernamentale și nonguvernamentale, elevi, studenți, profesori, experți în educație. S-a ajuns până și la proteste, inițiate de către studenți prin organizația reprezentativă ANOSR (Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România). Faptul că încă suntem pe ultima poziție din Uniunea Europeană ca procent acordat educației din PIB relevă faptul că statul român încă nu a înțeles importanța cheie a educației și rolul său decident în viitorul economic, social, politic al țării. Un studiu demonstra că dacă România ar crește procentul acordat Educației din PIB de la 4,1% la 6%, așa cum este stipulat în actuala Lege a Educației Naționale, am avea o creștere economică între 12 și 17 miliarde euro în următorii 10 ani. România trebuie să transforme cei aprox. 183,000 de copii în afara școlii din asistați social în viitori contribuabili. **Ceea ce considerăm este că 6% pentru Educație nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru a pune în practică un sistem eficient, programat, cu viziune pe termen lung, care să stimuleze profesorii, să ofere condiții elevilor și internate decente celor care studiază în altă localitate, manuale gratuite, proiecte finanțate din bugetul de stat și multe altele.**

Cu toate că prin Legea 1/2011 a educației naționale s-a constituit Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Preuniversitar (CNFIP), ce ar trebui să aducă la o masă rotundă actorii relevanți dintr-un sistem și să reprezinte un organism independent decizional care să calculeze costul standard/elev și modul de finanțare al învățământului preuniversitar, așa cum se întâmplă în cazul învățământului superior, acest lucru nu a fost încă pus în practică, după mai bine de 4 ani. **Solicităm înființarea conform legii a CNFIP și restructurarea politicilor de finanțare după deciziile luate de către consiliul ce cuprinde experți în educație, economiști, actorii relevanți ai sistemului.**

Considerăm inoportun faptul că 65,8% din cheltuielile publice pentru educație revin celor două mai bogate cincimi ale populației iar pentru chintila mai săracă se distribuie 9,9% din



cheltuielile publice ale educației. În același timp, credem că un motiv relevant este faptul că unitățile de învățământ nu pot transfera banii primiți în anumite tipuri de cheltuieli către ariile în care au nevoie mai mare de finanțare. Astfel, banii necheltuiți sunt reatribuiți școlilor cu capital mai mare de investiții, care urmează să folosească banii în domeniile respective. **Milităm pentru un sistem în care să se încerce eliminarea disparităților și astfel să se sprijine suplimentar școlile din medii defavorizate, sărace, cu discrepanțe etnice, mai mult decât școlile înstărite din mediul urban. Mai mult, solicităm o regândire a modului de finanțare al școlilor astfel încât fondurile de investiții să fie într-o măsură transferabile. Dorim o finanțare a școlii care să fie diferențiată și pe gradul de vulnerabilitate al acestora.**

Cu toate că educația de stat este gratuită și există fonduri speciale pentru diferite investiții, fie din partea bugetului de stat fie din partea comunității locale, elevilor încă le este cerut, sub sancțiunea diferitelor pedepse, să contribuie la fondul școlii și la fondul clasei. **Considerăm complet ilegală inițiativa și solicităm înăsprirea sancțiunilor profesorilor pentru implicarea în colectarea obligatorie a fondului clasei sau al școlii și înțelegerea faptului că investițiile ar trebui făcute în interesul elevului și nu al diferitelor terțe.**

**Solicităm de asemenea restructurarea finanțării per capita, ce ar trebui să ia în calcul diferiți factori și parametri precum tipul de învățământ, mediul de rezidență, statutul social etc. Momentan, unitățile de învățământ sunt atrase să atragă un număr cât mai mare de elevi, indiferent de standardele de calitate pe care le oferă și le ignoră, pentru a primi mai multă finanțare.**

### **L. „Săptămâna Altfel”**

Programul „Săptămâna Altfel” a fost inițiat în speranța de a introduce o latură nonformală, transdisciplinară, practică și atractivă pentru elevi, diferită de arhitectura curriculară clasică, după modelul sistemelor de învățământ occidentale. Din păcate, din perspectiva elevilor, „Săptămâna Altfel” a devenit o perioadă de vacanță în care sunt obligați să participe la activități fără vreun interes activ. Programul, în stadiul său actual, fie trebuie regândit pentru a atinge obiectivele asumate și propuse la stabilirea sa, fie trebuie eliminat.

**Propunem de la bun început realizarea unor mecanisme eficiente și drastice de monitorizare și verificare a implementării activităților din programul „Săptămâna Altfel”;**



pentru că în realitate activitățile propuse în calendarul prestabilit nu se respectă în proporții covârșitoare.

Propunem o mai amplă posibilitate de decizie venită din partea elevilor, fapt care nu se întâmplă actualmente. Doar așa am putea stârni interesul elevului într-un grad mult mai ridicat. De asemenea, trebuie să avem în vedere o posibilă colaborare între MECȘ și instituții naționale, școală și comunitatea locală, pentru a putea realiza un program profesionist, eficient.

Dorim ca activitățile să fie afișate în mod public la avizier, pentru ca toate persoanele cu un interes legitim să afle proiectele pe care le derulează școala în acea săptămână. De altfel, așteptăm ca sub sancțiunea nederulării lor, proiectele educaționale să fie avizate de către Consiliul Școlar al Elevilor, așa cum ar fi și actualmente normal.

Credem că ar fi opinată realizarea unei Platforme Naționale pentru Săptămâna Altfel care să curpindă toate activitățile realizate în fiecare localitate, iar elevii să poată participa la activități derulate de alte școli, dovedind participarea printr-o adeverință. În asemenea mod, elevii ar avea o paletă mult mai diversificată de decizie, putându-se înscrie online pentru fiecare acțiune și după având posibilitatea de a acorda feedback real și public activităților.

### **M. Segregarea etnică și discriminarea în Sistemul de Învățământ Preuniversitar**

Sușținem și ne raliem, atât ca și țară cât și ca sistem de învățământ, la o societate democratică, nediscriminatorie, în care fiecare să aibă acces gratuit la educație și egalitate de șansă în viață. Din păcate, acest lucru nu s-a realizat, sau cel puțin nu s-au identificat evoluții considerabile în acest sens.

Încă există segregare etnică în cadrul sistemului de învățământ din partea profesorilor, preponderent privitor la romi, iar schimbarea se poate realiza doar prin programe de formare și prin educație, prin schimbări de mentalitate. 14% dintre cetățenii de etnie romă din a 5-a chintilă nu au fost vreodată la școală față de 1,6% dintre nonromi.

Există încă probleme majore în faptul că profesorii nu prezintă obiectiv informațiile din programa școlară și astfel este necesară o curriculum care să pună accent pe eliminarea disparităților, nu doar care să trateze neutru problema. Putem menționa aici nivelul



manualelor școlare, în care se prezintă discrepanțe între sexe și se promovează stereotipuri asupra anumitor categorii de oameni.

**Nu avem destule școli în mediile nefavorizate** și milităm pentru crearea unor zone de importanță, în care fondurile și salariile profesorilor să fie suplimentate din cauza factorilor de discrepanță și risc.

Am identificat disparități principale în funcție de mediul de reședință, mediul economic și educațional de proveniență, apartenența etnică, existența unei dizabilități. Din păcate, **nu sunt destule tabere pentru copiii cu dizabilități iar directorii și unitățile de învățământ privesc cu reticență înscrierea unui elev cu dificultăți.**

Elevii din mediul rural sunt în continuare discriminați, atât la nivel de finanțare a educației cât și privind percepția cadrelor didactice și a colegilor în momentul în care studiază în mediul urban, la liceu.

Avem după ultimele statistici 61043 copii cu dizabilități care au acces limitat la servicii de educație, sunt de multe ori neintegrați în sistemul de masă sau li se oferă condiții speciale neadecvate, iar școlile nu sunt adaptate corespunzător pentru aceștia, fapt ce trebuie rezolvat prin finanțate, prin respectarea cadrului legislativ și prin educație.

## **N. Bursele școlare**

Legislația actuală prevede **diferite tipuri de burse care nu sunt acordate corespunzător în România.** De multe ori, unitățile furnizoare de educație confundă programele speciale, precum „Bani de liceu”, cu bursa școlară pe care o oferă statul român.

Suntem de acord cu tipurile de burse oferite momentan, **dar atragem atenția că acest lucru trebuie să fie respectat și astfel se impun campanii de informare privind dreptul la bursă și monitorizarea acordării ei în școli.**

Privind bursa socială, acordată ca și criteriu potrivit posibilităților materiale ale familiei, ajutându-i pe cei care nu pot să-și susțină copiii la școală, credem că **ar trebui să poată fi cumulată și cu alte tipuri de burse.**



De asemenea, opinăm că **bursa de merit ar trebui să fie cuprinsă între mediile generale 9,5 și 10**, deoarece actualmente, având în vedere fondul de burse al comunității locale, în condițiile acordării de burse între 8,5 și 10, fie bună parte dintre elevi nu primesc burse, fie aceștia primesc o bursă mică, care nu stimulează elevii în vreun fel.

### **O. Evaluarea internă și externă a școlii**

Pentru a avea o școală de calitate, este imperios necesar ca evaluarea ei internă și externă să fie realizată obiectiv, reprezentativ, profesionist.

Din păcate, am identificat că există o înțelegere între evaluatorii externi și structurile interne, evaluatorii dorind să primească feedback pozitiv din partea structurilor evaluate. **Solicităm ca directorii unităților furnizoare de educație să nu aibă nicio tangență directă cu evaluatorii externi ai școlii iar Consiliul Județean al Elevilor să participe ca observator extern în mod permanent la evaluările externe.**

De asemenea, considerăm necesar ca **cei care realizează evaluările să fie experți în educație, mai mult decât foști sau actuali profesori care au o perspectivă subiectivă**, a profesorului de la clasă și nu una independentă, necorelată cu propriul context social-istoric.

Propunem ca în cadrul inspecțiilor periodice și în cadrul evaluărilor externe ARACIP, **reprezentanții elevilor să realizeze un raport independent iar elevii clasei să aibă o întâlnire separată cu comisia. Solicităm ca o pondere de 20% a rezultatelor inspecțiilor să fie acordată feedbackului elevilor**, care în mod normal ar trebui să se realizeze periodic.

### **Q. Descentralizarea și debirocratizarea, transparența sistemului de învățământ**

Se vehiculează de mult timp dorința ca sistemul de învățământ românesc să fie unul transparent, cu proceduri concise și eficiente și deciziile principale să fie luate în cadrul unității de învățământ.

În primul rând, considerăm că **inspectorii și directorii nu ar trebui să fie în continuare profesori, pentru că în mod normal nu au timp să se ocupe și de partea managerială și de**



cea didactică, și în plus, în cazul inspectorilor, avem nevoie de o evaluare obiectivă, din afara sistemului. Avem mai multă nevoie de manageri capabili în funcțiile manageriale, decât de profesori cu rezultate la catedră.

În același timp, un factor esențial al unei educații de performanță ar fi **ca inspectorii și directorii să nu fie numiți sub nicio formă prin decizie de către Ministerul Educației sau de către Inspectorat**, promovându-se un sistem bazat pe interese politice și preferințe. Nu înțelegem și considerăm cel puțin ironic faptul că dacă ești inspector și nu mergi la concursul public, să fii numit în continuare prin decizie inspector. Este nevoie de un concurs demarat în mod obligatoriu, dar cu o comisie transparentă, astfel încât rezultatele în acest caz să nu fie modificate în vreun fel.

Milităm pentru **mai multe decizii luate la nivelul școlii, având în vedere că la nivel școlar se cunosc cel mai bine situațiile și problemele, dar și pentru mecanisme de contestare a deciziei mai eficiente. În schimb, nu înțelegem de ce pentru ca elevul să se transfere de la o unitate de învățământ la alta are nevoie de avizul CA al școlii din care se transferă.**

Solicităm debirocratizarea sistemului de învățământ, opinând că **avem mult prea multe comisii irelevante** care lucrează doar în procese verbale și documente.

Nu considerăm benefică puterea absolută a directorului în extrem de multe cazuri, realizându-se o centrare a educației pe aceștia. De exemplu, credem că **directorii nu ar trebui să fie cei care decid profesorii de la clasă ci decizia să fie luată în cadrul comisiilor metodice de specialitate.**

Neavând în multe cazuri o expertiză juridică adecvată, **unitățile de învățământ prin CA și directori stabilesc norme abuzive, ilegale**, care nu sunt însă contestate din lipsă de informare. De exemplu, considerăm ilegal și netransparent faptul că se solicită în multe cazuri anual o cotizație pentru sala de sport, fără a putea descoperi unde sunt folosiți banii sau în ce temei se solicită.

Putem observa de asemenea o **secretomanie a deciziilor CA și ale Consiliului Profesorat**, aceste consilii uitând că **până la urmă sunt un organism de stat ce ar trebui să respecte legea 544/2004 privind informațiile de ordin public și să înțeleagă că unitatea de învățământ nu se află în posesia lor.** Din păcate școlile nu sunt deloc transparente și folosesc banul public cu nonșalanță.



Nu în ultimul rând, regulamentul intern nu este realizat prin consultare, și prevede zeci de norme abuzive, prin care se încearcă impunerea unor obligații pe care părinții și elevii nu le au în mod normal.

*În loc de concluzie:*

Sistemul de învățământ din România prezintă ample valențe pozitive și negative, iar din prisma deciziilor, strategiilor și măsurilor luate la nivel central în ultimul timp se poate identifica o evoluție a sistemului și o ameliorare a problemelor acestuia. Totuși, considerăm că acest lucru nu este îndeajuns. Educația românească prezintă hibe și sincope de amploare ce nu pot fi modificate decât printr-o restructurare masivă și de întregime a sistemului de învățământ.

Doar într-o astfel de manieră vom putea realiza un învățământ de calitate, cu viziune pe termen lung, cu o paradigmă corelată cu realitatea actuală, eficient și atractiv. Iar contextul în care ne aflăm, în care marea parte a societății civile și a actorilor relevanți solicită modificarea filosofiei educației, în care se dorește o nouă Lege a Educației, poate da momentul de cotitură mult așteptat.



**În cadrul realizării rezoluției, s-au utilizat următoarele surse bibliografice:**

1. Părăsirea timpurie a școlii- cauze și efecte, Fundația Roma Education Fund, Iulie 2013
  2. Raport privind starea calității în sist. de învă. preuniv. în România, ARACIP, Septembrie 2012
  3. Analiza SÎP din România din perspectiva unor indicatori statistici, ISE, 2015
  4. Finanțarea SÎP din perspectiva standardelor de cost, UNICEF, 2014
  5. Învățământul gratuit costă, Salvați Copiii, 2010
  6. Costul investiției insuficiente în educație, UNICEF, 2014
  7. Bunăstarea copilului din mediul rural, World Vision Romania, 2014
  8. Evaluările Naționale la finalul claselor a II-a, a IV-a, a VI-a- Raportul administrării 2014, CNEE, 2015
  9. Raport asupra stării sistemului național de învățământ, MECTS, 2010
-